

Asia: VN/9727/2025

Lausuntopyyntö hallituksen esityksestä eduskunnalle vammaispalvelulain 2 §:n muuttamiseksi

Lausuntopyynnön kysymykset

1. Lausunnonantajan organisaatio

Järjestö

2. Auttaako elämänvaiheita koskeva säännös yhdessä säännöskohtaisten perusteluiden kanssa arvioimaan, milloin on kyse sellaisesta avun ja tuen tarpeesta, johon tulee vastata vammaispalvelulain mukaisin palveluin?

Kyllä osittain

Voit halutessasi perustella vastausta tai lisätä muutosehdotuksen

Elämänvaiheita koskeva säännös tunnistaa, että tuen tarve voi muuttua esimerkiksi työelämään siirtymisen, perheen perustamisen tai muun elämässä tapahtuvan muutoksen vuoksi. Aivovammaan liittyy kuitenkin usein kognitiivisia vaikeuksia, jotka voivat estää henkilön oman tarpeen/elämän haasteiden tunnistamista ja palveluiden vaatimisesta. Palvelujen toteutuminen on tällöin kiinni viranomaisen osaamisesta ja lain oikeasta soveltamisesta.

Muutosesitys:

Lisätään lakiin tai sen perusteluihin konkreettisia esimerkkejä aivovammautuneen näkökulmasta, esimerkiksi tuki oman palvelutarpeen arvioinnissa silloin, kun henkilö ei pysty vammansa vuoksi sitä itse luotettavasti arvioimaan.

3. Turvaako esitys vammaispalveluita aiemmin saaneiden vammaisten henkilöiden oikeuden saada vammaispalveluita myös ikääntyessä?

Kyllä osittain

Voit halutessasi perustella vastausta tai lisätä muutosehdotuksen

Aivovamman jälkitilan vaikutukset korostuvat tai voivat muuttua iän myötä myötä (aivovamma aiheuttaa pitkällä tähtäimellä aivotoimintojen rappeutumista), esimerkiksi muistiongelmat, toiminnanohjausvaikeudet tai vireystilan lasku (fatiikki) voivat lisääntyä. Tämä tulee ottaa huomioon arvioitaessa aivovammautuneen henkilön avun tarvetta elämän eri vaiheissa ja tarvittaessa palveluita tulee lisätä myös ikääntyneelle aivovamman jälkitilasta kärsivälle henkilölle.

Muutosesitys:

Lakiin on kirjattava selvästi, että ikääntyminen ei saa olla este erityislain palveluille, jos tuen tarve johtuu edelleen vammasta.

4. Täydentääkö elämänvaiheita koskeva säännösehdotus jo hyväksyttyä soveltamisalakokonaisuutta riittävästi sen turvaamiseksi, että vammaispalvelulaki säilyy erityislakina?

Kyllä osittain

Voit halutessasi perustella vastausta tai lisätä muutosehdotuksen

Aivovamma on usein näkymätön ja yksilöllinen. Vammaispalvelulain tulee taata myös kognitiivisista ongelmista kärsiville heidän tarvitsemansa palvelut, että he voivat toimia yhteiskunnan yhdenvertaisina kansalaisina.

Muutosesitys:

Luottamuksen suojan merkitystä tulee korostaa (eli mikäli palvelut ovat aloitettu, niitä ei tulisi voida poistaa ikääntymisen perusteella).

5. Mitä muuta haluat sanoa esityksestä?

Aivovamma ilmenee usein vasta arjessa ja kuormituksessa, eikä sitä aina tunnisteta ilman erikoisosaamista.

Henkilön kyky hakea tukea voi olla heikentynyt juuri vamman vuoksi, jonka vuoksi vammautunut tarvitsee tukea palvelutarpeensa arviointiin eikä häneltä voida edellyttää aktiivisuutta.

Palvelun tarve voi olla pysyvä tai muuttua aivovamman aiheuttamien oireiden ja elämäntilanteiden muuttuessa. Palveluntarvetta tuleekin tämän vuoksi tarkastella yksilöllisesti.

Henkilökohtainen apu tulee turvata myös heille, jotka eivät kykene itse ilmaisemaan tarvettaan.

Puhakka Päivi
Aivovammaliitto - Toiminnanjohtaja